

Κειμενογλωσσολογία 2023-2024
Μάθημα 6

γλωσσικές επιλογές ↔ λειτουργίες/περικείμενα

- Μια φορά κι έναν καιρό ...
- Λαέ της Αθήνας ...
- Συμπληρώστε τα κενά.
- Προσοχή, παρακαλώ! Μην αφήνετε...
- σήμερα φιλοξενούμε τον κύριο Γάτο
- Τσουκαλάς όπ. π. σ. 55
- Κεραμεικός, μονοκατοικία, νεόδμητη ...
- η μέγιστη

λειτουργίες/περικείμενα ↔ γλωσσικές επιλογές

- Βαφτίσια
- Κηδεία
- Γενέθλια
- Γέννηση μωρού
- Επίσκεψη σε ασθενή
- Τηλεφωνική συνομιλία

Επικοινωνιακή ικανότητα (Hymes 1971)

Η ικανότητα του ομιλητή μιας γλώσσας, ως μέλους μιας γλωσσικής κοινότητας με συγκεκριμένες κοινωνικές και πολιτισμικές συμβάσεις, να παράγει και να κατανοεί, όχι μόνο γραμματικώς ορθό λόγο (γλωσσική ικανότητα), αλλά και τα κατάλληλα εκφωνήματα στην εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση.

<X> ε πώς την είδες την κλήρωση; (.)

<Π> ΔΥσκολη αλλά:: εδώ που ΜΠΗκες θα χορέψεις τι θα κάνεις; (.) δύσκολα πιστεύω

<Α> δε γίνεται δουλειά διαφορετικά:: δύσκολα είν' τα πράγματα αποδώ αποδώ και πέρα

<Π> άκου να δεις κάτι (.) εφόσον παίζεις σ' αυτό το επίπεδο

<X> ενΤΑξει έχουμε καλή ομάδα πάντως δηλαδή:: δε θα:: θα πουλήσουμε ακριβά το τομάρι μας

<Α> όντως έχεις δίκιο (.) αλλά:: ντάξει τώρα πιστεύω θα βάλει μια τεσσάρα χαλαρά σε μας (.) είναι πολύ δύσκολο

<X> έχουμε και πρώτο παιχνίδι στο Καραϊσκάκη έτσι;

<Α> ε αυτό `ναι θετικό όντως

<Π> ναι στα νοκάουτ παιχνίδια όμως (.) μετράνε τα γκολ [εκτός έδρας

<X> [εντάξει:: (.) θα φανεί εάν ε:: εάν αντέξουμε και δεν φάμε γκολ έτσι; (.) στο πρώτο παιχνίδι

<Α> όντως

Κείμενο και περιεχόμενο: αμοιβαία/δυναμική
σχέση

Πτυχές του περικειμένου

- **καταστασιακό περικείμενο:** συμμετέχοντες και ρόλοι τους, χρόνος, τόπος και σκοπός επικοινωνίας, φυσικό και κοινωνικό «σκηνικό»
- **πολιτισμικό περικείμενο:** συνήθειες και υποχρεώσεις των μελών μιας γλωσσικής κοινότητας, θέματα και γλωσσικά γεγονότα
- **γνωσιακό περικείμενο:** κοινές παραδοχές και συμβάσεις, γενικές αναμονές και προσδοκίες των συμμετεχόντων
- **συγκείμενο:** ευρύτερα ή στενότερα συμφραζόμενα

Παράμετροι επικοινωνιακών περιστάσεων (Halliday & Hasan 1985)

register: καταστασιακό ιδίωμα/

λειτουργική ποικιλία/επίπεδο ύφους

- field: πεδίο
- tenor: τόνος
- mode: τρόπος

Γλωσσική ποικιλότητα

Διαγλωσσική ποικιλότητα

Ενδογλωσσική ποικιλότητα

Ποικιλίες

Σύμφωνα με τον χρήστη

Σύμφωνα με τη χρήση

Κοινωνική

- φύλο
- ηλικία
- τάξη

Γεωγραφική

- ιδίωμα
- διάλεκτος

> *ιδιόλεκτος*

Μέσο/Τρόπος

- προφορική
- γραπτή
- νοηματική
- ηλεκτρονική

Πεδίο

- επισημότητα
- οικειότητα

Τόνος

- *ταυτότητα*

	προεκλογική ομιλία	κεντρικό δελτίο ειδήσεων	γράμμα σε ένα φίλο
Πεδίο (Field)			
Τόνος (Tenor)			
Τρόπος (Mode)			

Παράμετροι επικοινωνιακών περιστάσεων (Hymes 1974)

1. Σκηνικό (setting)
2. Μέλη (participants)
3. Σκοπός (ends)
4. Πράξεις – περιεχόμενο και μορφή του μηνύματος (acts)
5. Τόνος (key)
6. Μέσο (instrumentalities)
7. Νόρμες (norms)
8. Κειμενικό είδος (genre)

	προεκλογική ομιλία	διάλεξη
Σκηνικό (Setting)		
Μέλη (Participants)		
Σκοπός (Ends)		
Περιεχόμενο και γλωσσική μορφή (Acts)		
Τόνος (Key)		
Μέσο (Instrumentalities)		
Νόρμες (Norms)		
Κειμενικό είδος (Genre)		